

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 2 lutego 2010 r.

LOL-410-37-02/2009
P/09/158

Pan

Marian Janicki

Starosta Działdowski

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Działdowie kontrolę udzielania w latach 2007-2009 (I półrocze) koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych oraz sprawowanie nadzru nad ustalaniem i egzekwowaniem opłat z tego tytułu.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym 8 stycznia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Starostę Działdowskiego zadań określonych przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Pgg)², w zakresie wydawania koncesji na wydobycie kopalin pospolitych. Podstawą pozytywnej oceny były wszechstronne i wnikliwe działania Pana Starosty poprzedzające wydanie koncesji oraz terminowość prowadzonych postępowań koncesyjnych. Nieprawidłowości dotyczyły zwłaszcza:

- 1) niewydania decyzji o wygaszeniu koncesji po zakończeniu eksploatacji złóż i rozliczeniu się przedsiębiorcy z wielkości wydobycia kopalin,
- 2) niewyegzekwowania od przedsiębiorcy obowiązku rekultywacji obszaru górniczego,

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.

- 3) nie w pełni skutecznego nadzoru nad przekazywaniem przez przedsiębiorców informacji o wielkości wydobycia kopalin oraz dowodów wpłat z tytułu opłaty eksploatacyjnej.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Pana Starosty poprzedzające wydanie decyzji koncesyjnych. W okresie objętym kontrolą zostały wydane cztery koncesje na wydobywanie kopalin pospolitych. Przed wydaniem koncesji, w każdym przypadku przeprowadzono analizę dokumentów przedstawionych przez wnioskodawców, dokonano oględzin terenów objętych wnioskiem oraz uzyskano uzgodnienia wymagane ustawą Pgg.

W treści decyzji o udzieleniu tych koncesji zawarto wszystkie elementy wymagane przepisami ustawy Pgg, w tym m.in. dane o rodzaju i sposobach prowadzenia działalności objętej koncesją, o terminach rozpoczęcia wydobycia oraz o okresie ważności koncesji.

Proces koncesyjny (liczony od dnia wpłynięcia wniosku do Starostwa) w dwóch przypadkach mieścił się w terminach określonych w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³. W dwóch pozostałych przypadkach załatwienie tych spraw znacznie przekroczyło ustawowe terminy. Z przyczyn niezależnych od Starostwa załatwiono je w ciągu 197 i 629 dni. Wynikało to m.in. czasochłonnych uzgodnień z wójtami gmin, na terenie których znajdowały się tereny górnicze, uzyskania opinii nadzoru górniczego i geologicznego oraz opinii Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz (w drugim spośród ww. przypadków) z postępowania odwoławczego od decyzji Starosty odmawiającej wnioskodawcy udzielenia koncesji (uprzednio wnioskodawca prowadził wydobycie kopalin bez wymaganej koncesji). Zgodnie z art. 36 §1 i 2 powołanej wyżej ustawy, Starosta powiadamiał zainteresowanych o przyczynach wydłużenia postępowania oraz o nowych terminach załatwienia sprawy.

2. Pozytywnie należy ocenić fakt, iż w dwu ujawnionych przypadkach wydobywania na terenie powiatu działdowskiego kopalin bez wymaganej koncesji, Pan Starosta samodzielnie ustalił ilość wydobytej kopaliny i wydał decyzje, o których mowa w art. 85 a ustawy Pgg, naliczając przedsiębiorcom podwyższone opłaty eksploatacyjne, stanowiące osiemdziesięciokrotność stawki podstawowej.

3. W latach 2007-2009 (I półrocze) Starosta wydał 11 decyzji o zakończeniu rekultywacji gruntów objętych wydobyciem kopalin. Z ustaleń kontroli wynika, że jedna z nich nie została

³ Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz 1071 ze zm.

poprzedzona decyzją w oparciu o art. 28 ust. 1 i 2 Pgg o wygaśnięciu koncesji, mimo że Pan Starosta został powiadomiony przez przedsiębiorcę o zakończeniu wydobywania oraz o przystąpieniu do prac związanych z likwidacją zakładu górniczego, a także zatwierdził bez uwag dokumentację dotyczącą rozliczenia przedmiotowego złoża.

W jednym przypadku prawidłowo (co wykazały m.in. oględziny dokonane w trakcie kontroli NIK) odmówiono uznania rekultywacji za zakończoną, ze względu na pozostawienie na wyrobisku nieustabilizowanych skarp, stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla życia i uniemożliwiających ich biologiczną odbudowę. Właściciel terenu był zobowiązany do rekultywacji wyrobiska (o pow. ok. 8,5 ha) w kierunku rolnym (ze zbiornikiem wodnym) w terminie do końca września 2007 r. W Starostwie nie podjęto jednak żadnych działań wobec właściciela nieruchomości w celu wyegzekwowania zakończenia tej rekultywacji. Należy zauważyć, że Pan Starosta, na podstawie art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴ miał obowiązek podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania decyzji.

4. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, iż Pan Starosta nie wykorzystał też w pełni uprawnień organu koncesyjnego w zakresie nadzoru nad wydobywaniem kopalin. W badanym okresie nie przeprowadzano bowiem kontroli w zakresie wypełniania przez przedsiębiorców warunków koncesji oraz rzetelności składanych przez nich kwartalnych informacji o wysokości wydobywania kopalin, o których mowa w art. 84 ust. 9 Pgg. Nie podjęto również działań w stosunku do przedsiębiorcy, który w badanym okresie nie złożył trzech wymaganych informacji o wysokości wydobywania, zaś w stosunku do innego przedsiębiorcy wysłano upomnienie dopiero po upływie 5 i 2 miesięcy od terminu składania tych informacji. Wynikało to m.in. z braku pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i uprawnieniami (w badanym okresie nie zatrudniano m.in. geologa powiatowego, o którym mowa w art. 101 pkt 3 ustawy Pgg.), a także nie posiadania - głównie z powodu braku środków finansowych na jego zakup - specjalistycznego sprzętu do wykonania obmiarów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 t.j.

1. Wydawanie w każdym przypadku decyzji stwierdzających wygaśnięcie koncesji po zakończeniu przez przedsiębiorców eksploatacji złóż i rozliczeniu się z wielkości wydobycia kopalin.
2. Podejmowanie, w oparciu o przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, działań zmierzających do wyegzekwowania obowiązku rekultywacji gruntów zgodnie z decyzjami wydanymi przez Starostę.
3. Zwiększenie skuteczności nadzoru nad eksploatacją złóż kopalin pospolitych na terenie powiatu, m.in. poprzez objęcie kontrolą na miejscu wszystkich przedsiębiorców wydobywających kopalinę pospolitą oraz wykorzystanie uprawnień ustawowych w każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu jego realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem